

tosI Sopivan OmaNlainEN

Laukaan seurakunnan isokoulutus suunnitelma

Sari Höylä

Opinnäytetyö, kevät 2013

Diakonian ammattikorkeakoulu

Diak, Pieksämäki

Sosiaalialan koulutusohjelma

Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suun-
tautumisvaihtoehto

Sosionomi (AMK)+

kirkon nuorisotyönohjaajan virka-
kelpoisuus

Höylä Sari, Laukaan seurakunnan isoskoulutussuunnitelma. Diak, Pieksämäki, Kevät 2013, 53 s.

Diakonia- ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma, Kristillinen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (amk) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli laatia Laukaan seurakunnalle isoskoulutussuunnitelma. Isoskoulutussuunnitelman tavoitteena on luoda pohja kaksi vuotta kestäväälle isoskoulutukselle. Suunnitelma on tarkoitettu kaikille Laukaan seurakunnassa isoskoulutusta tekeville työntekijöille.

Opinnäytetyö lähti liikkeelle siitä työelämän toiveesta saada Laukaan seurakuntaan sellainen isoskoulutussuunnitelma joka palvelisi parhaalla mahdollisella tavalla seurakunnassa toteutettavaa isoskoulutusta. Työntekijöiden suuren vaihtuvuuden takia isoskoulutussuunnitelma koettiin hajanaiseksi ja vajaaksi

Virallisesti opinnäytetyöprosessi alkoi syksyllä 2012, kun Laukaan seurakunnan isoskoulutusta tekevät työntekijät kokoontuivat päivän mittaiseen kehityspalaveriin. Tässä palaverissa kirjattiin ylös isoskoulutuksen tavoitteet ja tarkemmat vuosisuunnitelmat. Näistä muodostui Laukaan seurakunnalle isoskoulutussuunnitelma.

Suunnitelma on ollut lausuntokierroksella palaverissa olevilla henkilöillä. Suunnitelman otetaan Laukaan seurakunnassa käyttöön syksyllä 2013. Koko opinnäytetyöprosessi on ollut opettavainen. Seurakunnan työntekijät odottavat lopullisen muodon saanutta isoskoulutussuunnitelmaa.

Avainsanat: isoskoulutus, isonen, isostoiminta, toiminnallinen opinnäytetyö

ABSTRACT

Höylä, Sari, A group leader plan in the congregation of Laukaa 51 p. Language: Finnish. Pieksämäki, April 2013.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Christian Youth Work. Degree: Bachelor of Social Services.

The aim this study was to develop a training plan of group leading for confirmation training. The training plan will be basis for two years group leader education. The training plan is tool for them who teach and train group leaders.

Laukaa the congregation's needs group leader plan which can serve in the best possible way congregations needs, that was aim for this thesis. Current training plan does not work in practice, because employees change year to year.

The thesis process officially began in the autumn of 2012. This group leader plan has been on the evaluation round in Laukaa congregation and the implementation is scheduled to autumn 2013.

Keywords: training of group leaders, group leader, functional thesis,

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1 JOHDANTO	5
2 ISOSTOIMINNAN ALKU SUOMESSA.....	7
2.1 Isosnimien historiaa	7
2.2 Isosten koulutus alkaa.....	8
2.3 Isokoulutuksen toteuttaminen.....	9
2.4 Koulutuksen tavoitteet ja sisältö.....	10
2.5 Kouluttajat ja koulutussuunnittelu.....	11
2.6 Isokoulutuksen keskeyttäminen	12
3 ISOSKOULUTUS NUOREN NÄKÖKULMASTA	14
3.1 Nuori oppijana isoskoulutuksessa.....	14
3.2 Isosen tehtävät	15
3.3 Erilaiset oppijat.....	17
4 OPINNÄYTETYÖN TAVOITTEET JA HAASTEET	18
4.1 Tavoitteet	18
4.2 Haasteet.....	19
5 LAUKAAN SEURAKUNNAN ESITTELY	20
6 OPINNÄYTETYÖ PROSESSI	21
6.1 Suunnittelu.....	21
6.2 Toteutus	21
6.3 Arviointi.....	22
7 LAUKAAN SEURAKUNNAN ISOSKOULUTUSSUUNNITELMA	26
7.1 Isoskoulutuksen tavoitteet	26
7.2 Isoskoulutuksen suunnittelu.....	27
7.3 Isoskoulutuksen toteutus ja arviointi	28
7.4 Isoskoulutuksessa käytettävä materiaali	29
8 LOPPUPOHDINTA.....	31
LÄHTEET.....	32
LIITTEET	34

1 JOHDANTO

Rippikoulu on Suomessa evankelisluterilaisen kirkon suuri saavutus. Sen jälkeen moni nuori haluaa käydä isoskoulutuksen. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on saada Laukaan seurakunnalle toimiva isoskoulutussuunnitelma. Suunnitelman on tarkoitus olla pohja isoskoulutukselle. Suunnitelmaa on tarkoitus palata harkitsemaan ja arvioimaan kuinka se lopulta toimii. Suunnitelma otetaan käyttöön Laukaan seurakunnassa syksyllä 2013.

Lähteinä opinnäytetyössä on käytetty kirjallisuutta joka käsittelee isosnimen historiaa, isoskoulutusta, isosen tehtäviä sekä toiminnallisen opinnäytetyön prosessia. Lisäksi lähteinä ovat olleet eri internet-lähteet, muut aiheeseen liittyvät opinnäytetyöt ja pro gradu -tutkielmista. Laukaan seurakunnan nuorisotiimin työntekijöiden ammattitaitoiset neuvot ja puheenvuorot on tallennettu lopulliseen isoskoulutussuunnitelmaan.

Opinnäytetyön prosessina lähti käyntiin toimiessani Laukaan seurakunnan nuorisotyönohjaajan sijaisena noin vuoden verran. Vastuualueenani oli Laukaan seurakunnan isoskoulutus. Erilaisilla leireillä ollessamme tulimme puhuneeksi isoskoulutussuunnitelman repaleisuudesta ja toimimattomuudesta. Tästä ajatuksesta opinnäytetyöprosessi lähti liikkeelle.

Isoskoulutussuunnitelmaan haluttiin muun muassa lisää nuoren spiritualiteettiä vahvistavia elementtejä. Laukaan seurakunnalle valmistuivat pari vuotta sitten uudet raamisaiheet rippileireille. Näihin uusiin raamiksiin isoset haluttiin tutustuttaa jo isoskoulutuksessa. Lisäksi isoskoulutuspassi otettiin käyttöön. Yhteistyötä haluttiin lisätä eri seurakunnan työalojen kanssa.

Isoskoulutuksen osallistuu Laukaan seurakunnassa joka vuosi noin 20% rippikoulunikäluokasta. Se tarkoittaa määrällisesti noin 60 nuorta. Laukaan seurakunnassa isoskoulutukseen pääsee mukaan kaikki halukkaat nuoret. Isosia valmistuu Laukaan seurakunnan isoskoulutuksesta joka vuosi yli oman tarpeen. Pidän tärkeänä, että isoskoulutussuunnitelma on toimiva ja tähän päivään sopiva. Lisäksi isoskoulutuksen ei tulisi olla liian jäykkä, niin ettei se jouta nuoren muiden harrastusten kanssa.

Henkilökohtaisena sivutavoitteena on oman ammatillisuuteni syventäminen ja tiedon saaminen isokoulutuksesta ja sen historiasta. Lisäksi toivon saaneeni aikaiseksi toimivan ja tavoitteisiin vastaavan isokoulutussuunnitelman Laukaan seurakunnalle.

2 ISOSTOIMINNAN ALKU SUOMESSA

Ensimmäinen leiririppikoulu järjestettiin Nurmijärvellä vuonna 1937, ja leirillä oli mukana isoja siskoja ja veljiä jotka olivat teologian ylioppilaita. Varhaisin isoskoulutusmateriaalia julkaistiin vuonna 1966 nimellä ”Leiririppikoulun isojen siskojen ja veljien valmennuskurssi”. Kirkon ensimmäisessä virallisessa kasvatustyön suunnitelmassa, (Rippikoulun kokonaissuunnitelma 1974) pohdinnan aiheena oli nuorisotyön lähtökoh-tia, siinä hahmoteltiin jo isosten tehtäviä. Tämän pohjalta julkaistiin opas rippikoulun ryhmänjohtajakoulutukseen. Oppaassa pohdittiin jo silloin edelleen ajankohtaista kysy-mystä, onko juuri koulutus se kehys, jossa nuoret elävät jumalanpalveluselämää ja seu-rakuntavastuuta todeksi. Seuraavan kerran rippikoulusuunnitelma ja siihen sisältyvä ryhmänjohtajaosuus uudistettiin vuonna 1980. (Porkka 2004, 7-10.)

2.1 Isosnimen historiaa

Isosia oli jo 1930- ja 1940-lukujen rippileireillä (Porkka 2005, 83). Heistä käytettiin al-kuun nimeä isosisko tai -veli. Nimet ovat alkujaan syntyneet Suomen Kristillisen Yli-oppilasliiton koulutyttöleireillä. Näitä tyttöleirien isoja siskoja voidaan pitää nykyisten isosten varhaisina edeltäjinä (Porkka 2005, 83). Isosten tehtävät olivat silloin pienryh-mien järjestyksen pito, erilaiset käytännön työtehtävät, opetukseen liittyvät tehtävät ja iltaohjelmien valmistaminen. Tältä ajalta periytyvät nykyisinkin yleiset rippileirien ilta-ohjelmat leikkeineen ja lauluineen. Isoskäytäntö kehittyi yhdessä leiririppikoulujen kanssa. Leiririppikouluihin alettiin ottaa ja myöhemmin myös kouluttaa isosia, koska heitä yksinkertaisesti tarvittiin leirien toteuttamisessa. (Porkka 2005, 82.)

Isosia tarvittiin vapaaehtoisiksi työntekijöiksi leirimuotoisiin rippikouluihin, koska työntekijät olivat vanhempia kuin leiriläiset. He olivat ikänsä ja asemansa vuoksi etäällä nuorista (Porkka 2005, 82). Vuonna 1959 piispainkokouksen hyväksymässä rippikou-luohjeissa todettiin, että leiririppikoulujen jälkeen nuoria jäi tavallista enemmän mukaan seurakunnan toimintaan. Ryhmätyöskentelyä suositeltiin ja tarvittavat ryhmänvetäjät voisivat olla seurakuntanuoria tai edellisen vuoden rippikoulunuoria. Siinä vaiheessa

heidän valintaansa, henkilökohtaisiin ominaisuuksiin tai koulutukseen ei otettu kantaa. (Porkka 2004, 8)

2.2 Isosten koulutus alkaa

Isoskoulutus käynnistyi 1960-luvulla. Seurakuntiin luotiin koulutusjärjestelmiä, joiden avulla haluttiin kasvattaa nuoria erilaisiin palvelutehtäviin seurakunnissa. Koulutus oli tavallisesti seurakuntakeskeistä, koska koulutuksen tavoitteet määräytyivät työmuotojen ja työntekijöiden tarpeista käsin. Kirkon Nuorisotyönkeskuksen asettama toimikunta julkaisi vuonna 1966 ensimmäisen isoskoulutusmateriaalin ”Leiririppikoulun isojen sis-kojen ja veljien valmennuskurssista”. Vasta vuonna 1973 piispainkokous hyväksyi Rippikoulun kokonaissuunnitelman, jolloin isoskoulutuskin yhtenäistyi Suomessa. Tässä ns. K-ohjelmassa ryhmänjohtajat luokiteltiin rippikoulun apuopettajiksi. (Porkka 2004).

Rippikoulusuunnitelmassa 1980 (RKS 1980) ei puhuttu enää jatkorippikoulutoiminnasta ja palkkionmaksusuorituksestakin oli luovuttu. Suunnitelman mukaan kirkossa olisi muutenkin pyrittävä siihen, että vapaaehtoisesta toiminnasta ei maksettaisi palkkiota. Seurakuntien taloustilanne oli tuolloin vaikeutunut. (Porkka 2004) Pienissä seurakunnissa käytettiin 1980-luvulla vielä noin 20-vuotiaita ryhmänohjaajia eli isosia. He korvasivat rippikoulutyöhön soveltuvan työvoiman vajausta. (Porkka 2005,84)

Isostoiminta laajeni ja kasvoi 1990-luvulta aina 2000-luvulle. Ryhmänjohtajien sijaan alettiin puhua virallisissakin yhteyksissä isosista. Nimitys ”isonen” kuvaa hyvin isosen asemaa ja tehtävää rippikoulussa. Isonen on suhteessa rippikoululaiseen isompi ja vanhempi. Isoleen liittyy myös miellelyhtymä alkuperäiseen ”isosisko tai -veli” sanaan. Ryhmänjohtaja-käsite ei kata isosen tehtävistä ja roolista kuin pienen osan. Isonen on nykyisin ryhmänjohtamisen lisäksi innostaja, yhteishengenluoja, rippikoululaisen sie-lunhoitaja, tiedottaja, ohjelmansuorittaja ja seurakuntanuoren malli. (Porkka 2004.)

Rippikoulun nuorista apuohjaajista voidaan käyttää montaa erilaista nimitystä. ”Elämä-usko-rukous” suunnitelmassa käytetään virallisesti jo nimitystä isonen. Siinä alettiin nähdä nuori seurakunnan jäsenenä eikä vasta tulossa sellaiseksi. Rippikoulun ja siihen

kiinteästi liittyvän isokoulutuksen haasteena olikin toimivan ja elävän seurakuntayhteyden tarjoaminen nuorille (Porkka 2004, 12). Kirkkohallitus hyväksyi ”isonen” nimityksen käytön vuonna 2004.

2.3 Isokoulutuksen toteuttaminen

Kirkko 2000 -prosessissa oltiin huolissaan rippikoulun siirtymisestä kokonaan nuorisotyön tehtäväksi. Rippikoulun tuli olla koko seurakunnan yhteinen tehtävä, johon kaikki työmuodot osallistuisivat tasavertaisina. Tästä syystä rippikoulun haaste oli toimivan seurakuntayhteyden tarjoaminen nuorille. (Porkka 2004, 12.)

Viime vuosina isokoulutus ja siihen liittyvä toiminta ovat tulleet keskeisiksi monien seurakuntien rippikoulun jälkeisessä nuorisotyössä. Koulutus on laajentunut ja yhdistynyt muuhun seurakuntatyöhön. (Porkka 2004, 12). Isokset ovat mukana paljon muussakin toiminnassa kuin rippikoulutyössä.

Isostoiminta tarjoaa nuorille yhteyttä toisiin samanikäisiin nuoriin. Nuoret kaipaavat mukavaa ja mielekästä tekemistä sekä aikuisen läsnäoloa. Nuorille tulisi opettaa hartauselämää ja hiljentymistä, kaiken melun ja myllerryksen keskellä. Nuoret tarvitsevat hyväksytyksi tulemisen kokemuksia. He tarvitsevat kokemuksen siitä, että riittävät juuri sellaisina kuin ovat. Hartauselämässä ja jumalanpalveluksissa nuorien tulisi kokea ehtoollisen tuomaa siunausta ja rakastavan Jumalan läsnäoloa. Parhaimmillaan usko muuttuu käytännön teoiksi, jolloin ollaan lähimmäisen rakkauden ytimessä. (Porkka 2004, 12)

Nuori on irtautumassa kodistaan, laajentamassa elämäpiiriään ja hakemassa oman elämänsä suuntaa. Isokoulutuksessa nuori saa virikkeitä pohtiessaan suhdettaan Jumalaan, seurakuntaan ja toiseen sukupuoleen tutustumiseen turvallisessa ympäristössä. Nuori on usein hämillään ja tarvitsee aikuisen tukea. Uskon kysymysten sisäistäminen ja ihmishuhdetaitojen karttuminen on prosessi, joka vie aikaa. (Harjunpää & muut 1994, 13). Nuorella on kuitenkin lupa olla vielä keskenkasvuinen. Hän on oppimassa lisää kristillisestä uskosta ja elämästä, leireillä sekä muussa seurakunnan toiminnassa.

2.4 Koulutuksen tavoitteet ja sisältö

Vuonna 2004 ilmestyneessä Porkkan tutkimuksessa on selvitetty, miten ja millä sisällöllä Suomen seurakunnissa toteutetaan isoskoulutusta. Siinä isoskoulutuksen tärkeimmäksi tavoitteeksi mainitaan nuoren oma hengellinen kasvu. Pidettiin myös tärkeänä isosen rooliin kasvamisesta. Seurakunnissa ajateltiin isoskoulutusta siirtymäriitiksi, jossa nuori irtautui rippikoululaisen roolista ja liittyi isosyhteisöön. Kaikkein useimmin tavoitteeksi nimitettiin koulutettavan hengellinen kasvu. Isoskoulutuksen ei tulisi olla työvoiman kouluttamista, vaan kristillistä kasvatustyötä. (Porkka 2004, 69)

Toiseksi tärkein tavoite oli isosen leirityövalmiuksien kehittäminen ja kolmanneksi että nuori kasvaa isosen rooliin. Tavoitteeksi mainittiin myös nuoren oman paikan löytäminen seurakunnassa ja kasvamaan vastuullisuuteen sekä nuoren oma kehittyminen ja kasvu. (Porkka 2004, 69)

Koulutuksen pituus vaihtelee (Porkkan 2004, 70-73) tutkimuksessa yhdestä vuodesta, kolmeen tai neljään vuoteen. Yleisin isoskoulutuksen pituus oli vuosi (68%). Vajaa kolmannes (28%) seurakunnista ilmoitti järjestävänsä kaksivuotista isoskoulutusta ja vain 4%:lla koulutus kesti kolme tai neljä vuotta. Isoskoulutusta järjestämättömiä seurakuntia oli 6%. Yleensä nämä olivat pieniä, alle 3000 jäsenen seurakuntia.

Isoskoulutus on yleensä osallistujille ilmainen. Vain 21% seurakunnista ilmoitti perivänsä osan kustannuksista. Yleensä ne olivat leiri- tai retkikustannuksia. Opetus oli ilmaista kaikissa seurakunnissa. Opetusmateriaaleista tuolloin käytetyin aineisto isoskoulutuksessa oli Aarre- tai Elämän siiville- isoskoulutusopas. Lähes kolmannes seurakunnista hoiti isoskoulutuksen ilman valmiita koulutus- ja virikeaineistoja. (Porkka 2004, 73)

Yleensä isoskoulutus koostuu säännöllisistä viikkokokouksista ja yhdestä tai kahdesta viikonloppuleiristä. Ensimmäisenä koulutusvuotena isoskoulutuksessa käydään läpi erilaisia pelejä ja leikkien opettelua, hartauksia ja Raamattuun tutustumista. Hyvin yleistä on ryhmädynamiikka, leiriturvallisuuteen, ihmissuhteisiin ja rukoukseen liittyvät

aiheet. Näitä aiheita yhdistää se, että ne ovat seurakunnan toimintaan ja leireihin liittyviä menetelmätaitoja. (Porkka 2004, 82.)

Toisena koulutusvuotena käsitellään erilaisia ongelmatilanteita, ihmissuhdetaitoja sekä hengellisiä asioita. Lisänä ovat musiikki ja nuoren sielunhoito. Harvinaisempia aiheita oli monikulttuurisuus, kuolema, perhe, erilaiset oppijat ja Pyhä Henki.

Kolmantena ja neljäntenä isoskoulutusvuotena pätevoidytiin apuopettajiksi isosryhmän ohjaajan tehtäviin. Yleensä nämä koulutusryhmät muodostivat oman kasvuryhmän joille järjestettiin omia leirejä tai he olivat itse niiden järjestäjinä. (Porkka 2004, 87.)

Isoskoulutukseen sisältyy koulutuksen lisäksi usein osallistuminen seurakunnan muuhunkin toimintaan. Lisäksi isoset osallistuvat seurakunnan tapahtumien toteuttamiseen. Yleisempää seurakunnan tapahtumissa on, että isoskoulutuksessa olevat nuoret ovat osallistujina eivätkä toteuttajina. Seurakuntien välillä on tässä suuria eroja. (Porkka 2004, 79.)

Kirkon tilastoista selviää, että isoskoulutukseen osallistui 24 377 nuorta ja isosena toimi 15 863 nuorta, vuonna 2012. Tämä osaltaan kertoo kuinka suuri joukko ikäluokasta haluaa osallistua seurakunnan toimintaan rippikoulun jälkeenkin.

2.5 Kouluttajat ja koulutussuunnittelu

Isoskoulutuksen suunnittelutiimiin kuuluu tavallisimmin yksi tai useampi nuorisotyön ohjaaja, teologi ja mahdollisesti myös kanttori. Lähes poikkeuksetta isoskoulutuksen suunnittelu oli nuorisotyön ohjaajan vastuulla, joissa suunnittelu oli yhden työntekijän harteilla. Tutkimuksessa ilmeni, että isoskoulutuksen pääkouluttaja, pienemmissä seurakunnissa, myös ainoa kouluttaja oli nuorisotyön ohjaaja. Teologi oli vain vajaassa viidesosassa pääkouluttajan roolissa. Näyttää siltä, että nuorisotyön ohjaajien osuus isoskoulutuksen suunnittelijoina ja kouluttajina on lisääntynyt ja teologien vähentynyt. (Porkka 2004, 76.)

Olisikin kannattavaa, että kaikki rippikouluntyöntekijät osallistuisivat isoskoulutukseen. Tällöin isokset oppisivat tuntemaan seurakunnan työntekijöiden työaloja ja samalla rippikouluntyöntekijät tutustuisivat tuleviin isosiin. Koulutusvastuun jakautuminen useammalle työntekijälle mahdollistaisi myös nuorisotyön kehittämisen, sillä työnjako vapauttaisi nuorisotyönohjaajan työaikaa kouluttamisesta muuhunkin.

Kaikkien rippikoulutyössä toimivien työntekijöiden osallistuminen isoskoulutukseen tuntuu tavoittelemisen arvoiselta päämäärältä. Lisäksi pitkään toiminnassa mukana olleiden nuorten käyttäminen nuorempien isoskoulutuksen suunnittelussa ja toteutuksessa saattaisi tuoda koulutukseen uutta ilmettä, luoda nuorille aikuisille mielekkään tavan jatkaa seurakunta-aktiivina ja helpottaa työntekijöiden työtaakkaa. (Porkka 2004, 77.)

Nuorisotyöntekijät ovat hyvän ammattikoulutuksen saaneita, kirkkoon sitoutuneita ja kutsumustietoisesti työtään tekeviä kasvatustalon ammattilaisia. Näillä kasvatustalon työntekijöillä on ollut suuri merkitys kirkolle. Lisäksi Porkka toteaa kirjoituksessa, että seurakunnan varhaisnuoriso- ja nuorisotyö sekä isostoiminta ovat merkittäviä kirkolliseen koulutukseen rekrytoimisen väylä. (Porkka 2008, 216.) Tänä päivänä isoskoulutuksessa olevat nuoret ovat mahdollisesti siis tulevaisuuden kirkon työntekijöitä.

2.6 Isoskoulutuksen keskeyttäminen

Isostoiminnan suosioon vaikutti seurakunnan nuorisotyössä työntekijätilanteessa tapahtuvat muutokset. Mikäli työntekijät pysyivät samoina, kasvatti se yleensä isoskoulutuksen suosiota, sillä työstä tuli pitkäjännitteisempää. Virkojen lakkauttaminen tai keskeisen työntekijän vaihtuminen saattoivat romahduttaa isostoiminnan suosion. (Porkka 2004, 91). Isoskoulutuksen suosioon vaikuttivat myös leirien onnistumiset. Hyvin onnistuneet leirit innostivat osallistumaan isoskoulutukseen ja levottomat leirit vähensivät isostoimintaan osallistumisen halukkuutta. (Porkka 2004, 91)

Niemelän (2007) tutkimuksessa joka kolmas hänen kyselynsä vastanneista nuorista aloitti isoskoulutuksen, mutta reilu viidennes suoritti koulutuksen ja lopulta toimi isosena. Lisäksi vajaa kaksi prosenttia suoritti koulutuksen, muttei koskaan toiminut isosena.

Porkan tutkimuksessa (2004) suurin isoskoulutuksen keskeytyksen syy oli muiden harrastusten ja isoskoulutuksen päällekkäin meneminen. Mikäli harrastus tai seurakunta eivät joustaneet jätti nuori isoskoulutuksen kesken. Ajan puute nimettiin toiseksi keskeiseksi isoskoulutuksen lopettamisen syyksi. Lisäksi koulun vaativuus yhdeksännellä luokalla oli yksi keskeyttämisen syy.

Seurakuntien tulisi panostaa isoskoulutuksen keskeyttäjiin. Nuorelle keskeyttäminen on suuri päätös, varsinkin jos seurakuntayhteys samalla katkeaa. On tärkeää, että isoskoulutuksen aloittaneille ei jää seurakunnasta sellaista kuvaa, että häntä ei siellä tarvita, suvaita tai hänen läsnäoloaan ei siellä toivota (Porkka 2004, 94).

Isoskoulutuksen käyneiden nuorten suhtautuminen uskoon ja seurakuntaan on lähempi ja tärkeämpi kuin niiden nuorten, jotka eivät osallistu isoskoulutukseen. He myös kokevat suhteensa Jumalaan läheiseksi ja tärkeäksi. Lisäksi he suhtautuvat uskoon luonnollisesti. (Niemelä 2007, 119-120.)

3 ISOSKOULUTUS NUORTEN NÄKÖKULMASTA

Isoskoulutus on nuorelle harrastus. Isoskoulutus tapahtuu nuoren vapaa-ajalla, koulun ulkopuolella ja siihen hakeudutaan vapaaehtoisesti. Isoskoulutus tarjoaa nuorelle mahdollisuuden olla osallistuja, oppija, toimija ja rakentaa omaa identiteettiä. Lisäksi se tarjoaa nuorelle mahdollisuuden osallistua seurakunnan muuhunkin toimintaan. Tänä päivänä isoskoulutus on osa yhteisesti jaettua nuorisokulttuuria (Ukkonen 2012,11).

Nuoret ovat mukana useissa erilaisissa ryhmissä. Nuoret sukuloivat yhtä aikaa tai peräkkäin useammassa ryhmässä ja tyydyttävät näissä ryhmissä erilaisia tarpeitaan. Näissä ryhmissä nuori pyrkii paikantamaan itseään. Ryhmissä mukana ololla nuori haluaa ilmaista mikä hänelle on tärkeää, mitä hän haluaa oppia ja minkä jättää huomiotta. Kenen kanssa hän haluaa olla ja ketä välttää sekä mihinkä hän haluaa sitoutua. (Ukkonen 2012, 15.)

3.1 Nuori oppijana isoskoulutuksessa

Kirkon tutkimuskeskuksen tutkimushankkeessa ”nuoret, rippikoulu ja tulevaisuus” vuodelta 2009 selvitettiin minkälaiset nuoret lähtevät mukaan isostoimintaan. Suurin osa kaksi kolmasosaa on tyttöjä. Hyvin onnistunut oma rippikoulu, on yksi tärkeimmistä syistä nuorilla lähteä mukaan isostoimintaan. Toiseksi suurin vaikkua on kavereiden mukaan lähtö. Yleensä ne nuoret, jotka lähtivät isostoimintaan mukaan olivat jo sosiaalisesti orientoituneita. Sosiaalisesti orientoituneissa nuorissa oli myös eniten niitä, jotka olivat isosina vain kerran ja jotka epäilivät eniten perinteisiä kristillisiä uskonkäsityksiä (Porkka 2009, 312).

Tärkeimpiä yksittäisiä syitä oli halu päästä leirille ja halu olla toteuttamassa nuoremmille hyvä rippikoulu. Lisäksi vaikuttivat isostoiminnan hyvä maine ja rippikoululaisten kanssa viihtyminen. Hengellisyyteen ja teologisen tiedon oppimiseen liittyvät motiivit ja odotukset jakoivat joukkoa. Osalle ne olivat hyvin tärkeitä ja osalle vähämerkityksellisiä. (Porkka 2009, 326.)

Isosekssi lähtevä joukko on siis kirjavaa odotuksiltaan, valmiuksiltaan, tehtävään motiivitumiseltaan kuin uskonkäsityksiltäänkin. Isosjoukossa on hyvä olla erilaisia ihmisiä. Isosten joukossa tarvitaan vahvoja ja osaavia, mutta myös niitä, jotka selviytyvät vain muiden auttamina ja tukemina. Erilaisten isosten joukko todistaa, että seurakunnassa on tilaa armolle ja keskeneräisyydelle. (Porkka 2009, 328.)

Nuoret kokevat isoskoulutuksen sallivaksi yhteisöksi. Yksilön persoonalliset ominaisuudet ja motivaatio tai niiden puute eivät rajoita nuoren mahdollisuutta osallistua isoskoulutukseen. Nuoret oppivat tietoja ja taitoa joiden pohjalta he voivat tarkastella omaa minä-käsitystään, ajattelu- ja toimintatapaansa suhteessa Jumalaan ja toisiin ihmisiin. Heistä saattaa tulla isoskoulutuksen myötä sitoutuneempia seurakunnan toimintaan.

Ukkonen (2012) toteaa tutkimuksensa yhteenvedossa, että nuoren arjen elämänpiirien asioiden mukaan tuominen isoskoulutukseen voisi vahvistaa nuoren oman elämän merkitysnäkökenttien rakentumista. Aitous ei tarkoitaakaan muuttumattomuutta vaan minän aktiivisia itse määrittelyjä esimerkiksi kristillisen merkitysnäkökentän kautta. (Ukkonen 2012, 55.) Pitäisikö isoskoulutuksessa kiinnittää enemmän huomiota kristilliseen maailmankuvaan ja etiikkaan sekä kristityn ihmisen elämänpiiriin liittyviin asioihin?

Isoskoulutuksessa olisi hyvä muistuttaa isosia opetuslapsienkin tehtävästä, lähetyskäsitystä ja hyväksyttynä olemisesta. Isosena olemisessa on jotakin samaa kuin kummina olemisessa. Alkukirkossa jokaiselle kastettavalle osoitettiin eräänlainen tukihenkilö, jonka tehtävä oli johdatella kastekoululaista seurakuntaan ja uskon salaisuuksiin. (Porkka 2004, 131.)

3.2. Isonen tehtävät

Isonen tehtävät vaihtelevat seurakunnittain. Leirikeskuksien ja paikkojen perinteet, tilat ja puitteet vaikuttavat isosten tehtäviin. Lisäksi erilaiset vaellus- ja erikoisleirit vaativat isosilta erikoistaitoja niihin verrattuna jotka ovat leirikeskuksissa pidettävillä leireillä. Kaikilla isosilla tulisi olla vaadittavat tiedot ja taidot pitää huolta omasta ryhmästään.

Huomioimalla oman ryhmänsä jäsenet, isonen tulee täyttäneeksi myös rippikoululaisen tarpeen tulla huomatuksi isossa joukossa. Tämä ei kuitenkaan poista rippikoulun vetäjien tarvetta huomioida leiriläisiä.

Isosen tehtävät rippikoululeireillä ovat hyvin moninaisia. Ryhmätöiden ja raamatturyhmien vetäminen ovat tuttuja puuhia. Ryhmätilanteiden ohjaaminen ja niihin liittyvä opetusvastuu auttaa myös isosia kasvamaan. Isokset voivat avata rippikoulun opetusta omasta elämästä käsin. Kuitenkin leirillä tehdään paljon muutakin. Leiripäivän eteenpäin viemisen kannalta tärkeitä tehtäviä isosilla saattaa olla vaikkapa saunan lämmitys, joka tuntuu vähäpätöiseltä toimelta. Kaikenlainen arkinen puuhailu yhdessä edistää ryhmäytymistä. Käytännön tehtäviä kannattaa jakaa isosten johtamille ryhmille. Toiminnan kautta isosen kontakti ryhmäänsä saa uusia ulottuvuuksia. (Porkka 2004, 132.)

Rippikoulussa isosen tehtävänä on tehdä huomioita ympärillä tapahtuvista asioista jotka saattavat vaarantaa koko leirin toimintaa tai yksittäisen leiriläisen terveyttä, henkistä hyvinvointia tai henkilökohtaista koskemattomuutta. Tarvittaessa tuoda saattaa havaintonsa työntekijän tietoon. Isosen vastuu ongelmatilanteessa päättyy tähän. Isonen kantaa vain mittojensa mukaisen vastuun ja leirin vetäjien on huolehdittava siitä, että isosia ei panna tämän suuremmalle paikalle. (Porkka 2004, 132.)

Vapaa-ajalla ja iltaohjelmien järjestäjiksi isokset sopivat hyvin. Kuitenkin juuri näissä tilanteissa on usein ongelmia. Usein kyse on siitä, että isosia ei ole opastettu tehtäväänsä riittävän hyvin tai he joutuvat vastaamaan kokonaisen rippikouluryhmän ohjauksesta. On syytä muistaa, että isokset ovat oman pienryhmänsä ohjaajia, eivät koko leirin. (Porkka 2004, 132.)

Isokset ovat toteuttamassa rippikoulun hartauselämää ja jumalanpalveluksia. Hartaus- ja jumalanpalveluselämän toteuttajina isokset luovat osaltaan rippikoululaisille sitä tunnetta, että ollaan tärkeällä osa-alueella rippikoulussa. Heidän ansiostaan hartauselämään tulee nuorta elämänmakua, joka puhuttelee rippikoululaisia. (Porkka 2004, 132.)

Lisäksi isokset toimivat raamattu ryhmien vetäjinä. Isosen tehtävä raamoksen vetäjänä on haastava. Onkin tärkeää, että ohjaajat tukevat isosta tässä tehtävässä. On hyvä, jos oh-

jaaja vetää raamiksien ensin isosille. Näin isokset saavat paitsi mallin ja varmuutta, myös vastauksia omiin kysymyksiinsä ja näkökulmia keskustelun tueksi. Kunkin kokoontumisen jälkeen olisi hyvä jos olisi aikaa kokoontua isosporukalla ja puhua tilanteista ryhmässä. (Pruukki & Pruukki & Hakola 2007.)

3.3 Erilainen oppija isoskoulutuksessa

Isoskoulutukseen voi hyvin lähteä mukaan erilaisia oppijoita. Erilaisten oppijoiden huomioimiseen isoskoulutuksessa, vaikuttaa etukäteistiedon määrä ja kuinka sitä hyödynnetään. Isoskouluttajilla, on hyvä olla tieto nuoren sairauksista, oppimisvaikeuksista, sosiaalisista ongelmista, tunne-elämän vaikeuksista ja psyykkisistä sairauksista. Nuori jolla on vamma, oppimisvaikeus tai mikä tahansa muu ominaisuus, on ensisijaisesti nuori. Opettajakeskeinen opetus, josta puuttuu toiminnallisuus, havainnollisuus sekä oppijan oma aktiivisuus, ei anna kaikille mahdollisuutta oppia. Erilaisten oppijoiden ja oppimistyylien huomioiminen vaatii työntekijältä yksilöllistä suhtautumista oppijoihin ja sitoutumista omien opetusmenetelmien kehittämistä. Suunnittelu vaatii enemmän aikaa, pohdintaa ja valmistelua, mutta suurin työ on omien asenteiden ja niitä muokkaavien myyttien työstäminen. (Kuusi 2006,18.)

4 OPINNÄYTETYÖN TAVOITTEET JA HAASTEET

Opinnäytetyön liitteenä on Laukaan seurakunnalle tehty isoskoulutussuunnitelma. Suunnitelma jakaantuu kahdelle vuodelle ja siinä on kuukausittain eritelty mitä jokaisena kuukautena on tarkoitus isoskoulutusta toteuttaa. Jokaiselle koulutuskerralle on määritelty tavoitteet ja kuinka ne toteutetaan. Nuorisotyön tiimi on valinnut aiheet Ihan Sama kirjasarjan Isosen oppaan mukaan ja muokannut niitä Laukaan seurakunnan isoskoulutukseen sopivaksi. Aiheet on valittu sillä perusteella, mitä nuorisotyöntiimi on kokenut tärkeäksi opettaa isoskoulutuksen aikana seurakunnan nuorille.

4.1 Tavoitteet

Tavoitteena oli tuottaa kirjallinen suunnitelma isoskoulutuksen toteuttamiseen. Isoskoulutuksesta tulisi saada toimiva kokonaisuus, jonka toteuttamista ei vaikeuta työntekijöiden vaihtuminen. Lisäksi muutaman vuoden verran Laukaan seurakunnassa toiminut kasvatustyönjohtokunta kaipasi kirjallista suunnitelmaa isoskoulutuksesta.

Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa jokaiselle kokoontumiskerralle selkeät teemat ja tavoitteet. Alkuperäisenä tarkoituksena oli luoda materiaalipaketti, jota jokainen isoskoulutusta vetävä työntekijä voisi käyttää. Tästä ajatuksesta luovuttiin leirikeskus Pappiniemessä pidetyssä suunnittelupäivässä. Siellä käydyn keskustelun pohjalta päädyttiin antamaan jokaiselle kokoontumiskerralle aihe ja tavoite, jonka toteuttamisesta jokainen työntekijä vastaa omalla tavallaan. Nuorisotyönohjaajat halusivat käyttää joillakin kokoontumiskerroilla hyväksi havaittuja materiaaleja ja tehtäviä isoskoulutuksessa.

Isoskoulutussuunnitelman kirjaamisen lisäksi opinnäytetyöntarkoituksena oli perehtyä isoskoulutuksen historiaan ja paneutua rippikouluprojektin neljänteen osaprojektiin joka käsittelee Isoskoulutuksen uudistamista. Isoskoulutus on Laukaan seurakunnassa yksi merkittävimmistä nuorisotyön muodoista. Se on selkeästi seurakunnan nuorisotyöhön eniten nuoria mukaan tuova työmuoto.

4.2 Haasteet

Isoskoulutussuunnitelman pohjaksi valittiin seurakunnassa jo aikaisemmin käytössä ollut suunnitelma, jota ei ollut kirjattu missään ylös. Lisäksi pohjana käytettiin kirkkohallituksen hyväksymää Elämä-usko-rukous rippikoulusuunnitelmaa vuodelta 2001. Suunnittelupäivässä tuli yllätyksenä työntekijöiden haluttomuus saada itselleen kokonainen isoskoulutussuunnitelma, jossa olisi jokaiselle toimintakerralle suunniteltu tavoite, aihe, rakenne ja yksityiskohtainen suunnitelma. Tämä aiheutti kirjoittajalle ongelman isoskoulutussuunnitelman raportti osioon ja kirjoittamiseen. Lisäksi isoskoulutussuunnitelman käyttöönoton aikataulu ei antanut mahdollisuutta saada mukaan haastattelua käytön jälkeen.

Opinnäytetyön tulisi olla ammatillisen ja persoonallisen kasvun väline ja se voi kertoa opinnäytetyön tehneen opiskelijan ammatillisesta osaamisesta (Vilka & Airaksinen 2003, 65).

5 LAUKAAN SEURAKUNNAN ESITTELY

Laukaan seurakunta kuuluu Lapuan hiippakuntaan ja Jyväskylän rovastikuntaan. Seurakuntalaisia oli vuoden 2012 lopussa n. 15 000. Seurakunta on jaettu alueellisesti kolmeen seurakunta piiriin. Laukaasta tuli itsenäinen seurakunta vuonna 1593, kun se itsenäistyi Rautalammin pitäjästä. Laukaan emäseurakuntaan kuului aikanaan laaja alue nykyistä Jyvä- ja Ääneseutua.

Laukaan ensimmäisestä kirkosta, Hartikan kirkosta on jäljellä, seurakunnan kirkkomuseossa nähtävillä oleva, lintuhahmolla varustettu taottu rautaristi. Tämä kyseinen risti on myös nykyisen Laukaan seurakunnan tunnus.

Työntekijöitä on kaikkiaan noin 50 henkilöä. Laukaan seurakunnassa rippikoulutyöhön osallistuu vuosittain kaikki hengellisentyön tekijät, kirkkoherraa lukuun ottamatta. Lisäksi rippikoulutyössä mukana ovat kanttorit, kasvatussihteeri ja yksi lastenohjaaja, joka valmistuu nuorisotyönohjaajaksi. Rippikouluja Laukaan seurakunnassa järjestetään vuosittain yhdeksän. Näistä kahdeksan on leirimuotoisia rippikouluja. Leirit järjestetään pääsääntöisesti seurakunnan omassa leirikeskuksessa. Kaksi kesän leireistä järjestetään toisen seurakunnan leirikeskuksissa, koska omaan leirikeskukseen ei muuten mahtuisi muiden työalojen leirejä ja tapahtumia.

Laukaan seurakunnassa työskentelee kolme nuorisotyönohjaajaa, nuorisotyön teologi sekä nuorisotyön kanttori. Tämä nuorisotyöntiimi on isokoulutuksen ydin porukka. Näistä yhdellä nuorisotyöntekijällä on vastuualueenaan nuorisotyön koulutus. Vuosittain isokoulutuksen aloittaa n. 50 nuorta. Iseksi valmistuu noin 60% isokoulutuksen aloittaneista nuorista.

6 OPINNÄYTETYÖN PROSESSI

Opinnäytetyöni sai alkunsa toimiessani Laukaan seurakunnassa nuorisotyönohjaajan sijaisena. Isoskoulutussuunnitelman uudistamisen tarve ilmeni tämän sijaisuuden aikana. Isoskoulutusleirillä aloimme pohtia niitä muutoksia, joita Laukaan seurakunnan isoskoulutussuunnitelmaan tarvitsisi tehdä. Näitä muutoksia pohdittiin monissa yhteyksissä, mutta niiden kirjaaminen haluttiin jättää syksyksi 2012. Tämä loi pohjan opinnäytetyön aiheen valintaan.

6.1 Suunnittelu

Opinnäytetyön ideointi ja suunnitteluvaiheessa keväällä 2012 ajatuksenani oli luoda Laukaan seurakunnalle isoskoulutussuunnitelma tarkkoine ohjeineen ja oppisisältöineen. Tämä ajatus kuitenkin muuttui opinnäytetyöprosessin edetessä. Työntekijöiden haastattelut ja keskustelut Laukaan seurakunnan isoskoulutuksen sisällöstä loivat pohjaa isoskoulutussuunnitelmalle. Lisäksi seurakunnan käyttöön tehty isosenopas ja erilaiset suunnitelmat isoskoulutuksen linjauksista, loivat pohjaa uudelle isoskoulutussuunnitelmalle.

Opinnäytetyöni halusin rajata koskemaan vain isoskoulutusta ja sen historiaa. Kirjoittamisprosessi lähti käytiin keväällä 2012 ja varsinainen teoriatausta alkoi valmistua syksyllä 2012. Teoria taustaa opinnäytetyöhöni hankin alan kirjallisuudesta ja erilaisista nettilähteistä.

6.2 Toteutus

Syyskuussa pidetty suunnittelupäivä seurakunnan leirikeskuksessa kokosi isoskoulutussuunnitelman tekijät yhteen. Suunnittelupäivään tullessa oli kaikilla tiedossa, että opinnäytetyön tarkoituksena oli saada kirjallinen suunnitelma tulevien vuosien isoskoulutukseen. Päivään osallistui kaikki nuorisotyöntekijät, nuorisotyönteologi. Nuorisotyön-

kanttori oli estynyt tulemaan suunnittelupäivään. Suunnittelupäivän aluksi mietittiin mitä hyvää vanhassa isoskoulutuksessa on ja kirjattiin ylös isoskoulutuksen tavoitteita. Sen jälkeen pohdittiin mitä vanhasta isoskoulutuksesta haluttaisiin säilyttää. Uusia ideoita pyöriteltiin ja lisättiin tavoitteisiin. Sen jälkeen lähdettiin työstämään isoskoulutuksen toteutusta. Suunnittelussa eriytettiin kahdenvuoden isoskoulutusjakso aina puolenvuoden opintojaksoihin ja mietittiin mitä kullakin jaksolla isosille tulisi opettaa. Lisäksi sovittiin alustavasti työnjakoa kaikkien isoskoulutukseen osallistuvien työntekijöiden kesken.

Isoskoulutussuunnitelman työstämistä jatkettiin yhdessä seurakunnan työntekijöiden kanssa ja sitä tarkasteltiin joulunmarraskuussa 2012. Nuorisotyöntekijät kommentoivat alustavaa versiota isoskoulutussuunnitelmasta. Asiavirheet korjattiin ja lopullinen isoskoulutussuunnitelma hyväksyttiin ennen vuodenvaihdetta. Kevät 2013 oli opinnäytetyössä aika jolloin työtä muokattiin ja toimitettiin tekstiä sisällöllisesti ja kielellisesti johdonmukaiseksi ja kiinteäksi. Lopullisen tekstin hiominen tapahtui oikeastaan vasta aivan opinnäytetyön loppuvaiheessa.

Isoskoulutussuunnitelma on suunniteltu vain Laukaan seurakunnan isoskoulutusta silmällä pitäen. Suunnitelma perustuu vuoden 2001 Kirkkohallituksen rippikouluprojektiin Isoskoulutuksen uudistamiseen. Lisäksi opinnäytetyössä on hyödynnetty isostoiminnan linjauksia, Sopivan kokoinen isonen.

6.3 Arviointi

Laukaan seurakunnassa tarvittiin isoskoulutussuunnitelmaa. Selkeä ja johdonmukainen isoskoulutuksen suunnitelma puuttui kokonaan. Isoskoulutussuunnitelman tarpeen olivat huomanneet myös aikaisemmin muutkin isoskoulutusta tekevät työntekijät. Ainoastaan suunnitelman laatija ja kirjoittaja puuttui. Tuntuikin luonnolliselta siinä tilanteessa ottaa Laukaan seurakunnan isoskoulutussuunnitelma opinnäytetyön aiheeksi.

Prosessina isoskoulutussuunnitelma lähti hyvin liikkeelle ja sitä työstettiin monissa yhteisissä tuokioissa ja isoskoulutusleireillä väliajoilla. Papinniemessä pidetty suunnitel-

mapäivä oli hyvin antoisa ja selkeytti isoskoulutuksen tavoitteet ja toimintatavat Laukaan seurakunnassa. Tarkoitus olisikin saada nämä tavoitteet ja toimintamallit kaikille seurakunnan työntekijöille tiedoksi uuden isoskoulutussuunnitelman avulla. Prosessin ainoa huono puoli aikataulullisesti on se, ettei käyttöön otettua suunnitelmaa pysty arvioimaan tähän opinnäytetyöhön. Isoskoulutussuunnitelma otetaan käyttöön vasta 2013 syksyllä. Tämä johtunee opinnäytetyöntekijän opiskelujen aikataulutuksesta ja opinnäytetyön valmistumisesta.

Isoskouluttajana toimiessani Laukaan seurakunnassa törmäsin joitakin kertoja siihen, ettei seurakunnassa ollut toimivaa isoskoulutussuunnitelmaa. Suunnitelmat tehtiin aina tiimin kokoontumisissa ennen leirejä tai isoskoulutuspäiviä. Suunnittelusta puuttui kaikille työntekijöille selkeä tavoitteellisuus ja johdon mukaisuus. Nuorisotyönohjaajien suuri vaihtuvuus on lisäksi vaikuttanut Laukaan seurakunnan isoskoulutuksen toimintaan ja suunnitteluun.

Seurakunnan vanha isoskoulutussuunnitelma on ollut aivan riittävä tähän päivään saakka. Uudella isoskoulutussuunnitelmalla on haluttu vastata tämän päivän isoskoulutukselta vaadittuihin haasteisiin odotuksiin. Lisäksi on haluttu luoda omaa seurakuntaa paremmin palveleva suunnitelma.

Isoskoulutukseen on haluttu ottaa mukaan enemmän myös muita seurakunnan työmuotoja. Käytännön diakoniatyö on ollut hyvin mukana isoskoulutuksessa, mutta lähetystyön lisääminen isoskoulutukseen on tuonut siihen lisää yhden seurakunnan työmuodon. Haastaisinkin isoskoulutusta toteuttavia työntekijöitä miettimään, voisiko isoskoulutukseen osallistuvat nuoret joskus käydä haravoimassa vaikka keväällä tai syksyllä hautausmaalla ja esitellä samalla nuorille mahdollisuutta saada kesätöitä seurakunnan hautausmaalta sekä kertoa puutarhapuolen työmuodosta seurakunnassa.

Laukaan seurakunnan isoskoulutussuunnitelman toteutusmallissa voisi käyttää myös toisenlaista toteutus tapaa. Nuorteniltamallissa isoskoulutus on kiinteä osa seurakunnan normaalia nuorisotoimintaa. Normaalien nuorteniltojen keskellä on eri-ikäisiä nuoria kokoavia ryhmiä, joissa käsitellään nuorten kannalta merkityksellisiä asioita. Isoskoulutuksen ja muun nuorisotoiminnan raja on tarkoituksellisen liukuva. Hartauselämä on

oleellinen osa tätäkin vaihtoehtoa. Toteutuakseen se vaatisi nuorisotyöhön lisää resursseja ja vähemmän hajallaan olevat toimitilat. Mielestäni olisi kuitenkin syytä harkita voisiko tätä mallia käyttää edes osassa isoskoulutusta.

Lisäksi Laukaan seurakunnan isokoulutuksessa ei ole otettu riittävästi kantaa siihen kuinka korvataan poissaolot. Suunnitelma päivässä asiaa pohdittiin, mutta mitään ratkaisua ei ongelmaan keksitty. Poissaoloja voitaisiin korvata sillä, että isonen toteuttaa nuortenillan hartauksineen ja toimintoineen. Tietenkin huomioon korvaako isonen leiriä vai isoskoulutuspäivää vai jotakin tapahtumaa. Korvaus asiaa olisi mielestäni syytä pohtia tarkemmin. Korvaus asia jääkin isoskoulutussuunnitelmassa vähäiselle huomiolle.

Lisäksi haastaisin Laukaan seurakunnan tekemään tulevaisuudessa yhteistyötä Laukaan kunnan kanssa. He kouluttavat leireille myös apuohjaajia. Laukaan kunnan nuorisotyöntekijöiden kanssa käymissäni keskusteluissa on tullut ilmi, että seurakunnan isoskoulutukseen osallistuneet nuoret ovat paljon valmiimpia toimimaan kunnan leirien apuohjaajina, kuin ne nuoret jotka eivät ole suorittaneet seurakunnan isokoulutusta.

Vanhat isokset ovat tulevaisuudessa vapaaehtoistyössä korvaamaton seurakunnan voimavara. Yövalvojina he ovat hyvin päässeet mukaan seurakunnan työelämään. Olisiko mahdollista palkata heitä rippileireille maallikko työntekijöinä?

Laukaan seurakunnassa on ollut tapana siunata isokset tehtävänsä. Tämä tapahtuu erillisessä messussa, joka järjestetty vain valmistuville isosille ja heidän huoltajilleen. Isosten siunaaminen tehtävänsä seurakunnan yhteisessä jumalanpalveluksessa tulisi pohtia uudestaan. Siinä nuoret saisivat konkreettisen muistutuksen siitä, että he edustavat seurakuntaa ja ovat rippikouluissa Jumalan asialla.

Tämän opinnäytetyöni kautta voisinkin esittää Laukaan seurakunnan isoskoulutukseen joitakin kysymyksiä. Millä tavoin seurakunnassa ollaan huomioitu erilaiset oppijat isoskoulutuksessa. Kuinka isokouluttajien työaika ja -tehtävät ovat jakautuneet? Voitaaisinko isoskoulutuksessa käyttää vielä enemmän muitakin seurakunnan työntekijöitä? Kaikkein suurimpana haasteena näen isoskoulutuksen tuomisen kiinteämmäksi osaksi isostoimintaa.

7 LAUKAAN SEURAKUNNAN ISOSKOULUTUSSUUNNITELMA

Laukaan seurakunnassa on pitkä historia isosten käyttämisestä seurakunnan leireillä. Isosia käytetään mahdollisimman monipuolisesti seurakunnan eri leireillä. Isoskoulutuksen tulisi antaa valmiudet toimia seurakunnan eri leireillä isosentehtävissä. Isoskoulutussuunnitelman kirjaaminen ylös helpottaa työntekijöiden isoskoulutuksen suunnittelua ja toteuttamista. Työntekijöiden toiveiden mukaisesti isoskoulutussuunnitelmaan ei ole kirjattu jokaiselle kerralle tarkkaa ohjelmaa. Nuorisotyönohjaajat halusivat säilyttää itsellään mahdollisuuden tehdä omasta opettamiskerrastaan oman näköisen oppimiskokonaisuuden.

7.1 Isoskoulutuksen tavoitteet

Uuden ikäluokan aloittaessa isoskoulutusta Laukaan seurakunnassa on syytä olettaa, että juuri käyty rippikoulu on antanut nuorille tarvittavan pohjatietouden kristinuskosta. Rippikoulun tulisi olla jotakin muuta kuin näiden tietojen kertausta. Rippikoulussa opittuja tietoja olisi hyvä syventää isoskoulutuksessa. Isoskoulutuksen tavoitteet tulisi olla seuraavanlaisia:

1. Isoskoulutuksen tulisi vahvistaa nuoren seurakuntaidentiteettiä niin, että nuoret tuntevat kuuluvansa Laukaan seurakuntaan omalla tavallaan.
2. Nuoret oppivat tulemaan seurakunnan eri tilaisuuksiin ja tapahtumiin sekä tutustuvat erialojen työntekijöihin
3. Isoskoulutus antaisi perustiedot ja taidot isosena toimimiseen. Näitä kehitettäviä taitoja ovat nuoren spiritualiteetin vahvistaminen, hartaus- ja jumalanpalveluselämään osallistuminen, Raamatun tuntemus, ryhmän ohjaaminen, kristillinen musiikki, isostoiminnan ja leirien vaikeat tilanteet sekä leirien yleisaskareet. Kuitenkaan unohtamatta ryhmäytymistä, pelejä ja leikkejä

Varsinaisen oppiaineksen ei tarvitse olla kovin laaja, koska isosen tarvitsemat tiedot ja taidot kehittyvät parhaiten sosiaalistumisen myötä. Melko niukoin oppisisällöin raken-

nettu isostoiminta pikemminkin auttaa löytämään oman paikan seurakunnan nuorten elämässä. Toisena vuonna ei pitäisi toistaa edellisen vuoden ohjelmaa. Kun rippikoulusta on aikaa voidaan kasvattaa maailmankatsomuksellisen pohdinnan osuutta. Nuoret ovat huomanneet, että rippikoulussa ei kenties selvitettykään ihmiselämän ja Jumalan salaisuutta aivan lopullisesti. (Porkka, 2004.)

Isoskoulutuksesta valmistuu Laukaan seurakunnalle vuosittain niin paljon isosia, että heitä kaikkia ei voida ottaa leireille isosiksi. Yleensä kaikki halukkaat ja isoseksiksi hakeutuneet ovat päässeet leireille. Karsiutuminen on tapahtunut luonnostaan. Lisäksi isosia valittaessa leireille on vanhat isokset otettu huomioon hakuprosessissa.

7.2 Isoskoulutuksen suunnittelu

Laukaan seurakunnassa on käytössä niin kutsuttu lyhyiden intensiivikurssien malli (Porkka 2004). Isoskoulutus toteutetaan järjestämällä viikonlopun kestäviä leirejä ja sen lisäksi muutama päivä viikonloppuisin. Tämän lisäksi on muita kokoontumisia ennalta sovittuina päivinä. Nämä kokoontumiset ovat seurakunnan erityöalojen toimintaan tutustumisia ja lisäksi on erilaisiin musiikki tapahtumiin osallistumista.

Suunnitelmasta ilmenee, että isoskoulutus Laukaassa jaetaan puolen vuoden jaksoihin ja näitä jaksoja on kaikkiaan neljä. Isoskoulutukseen kuuluu kahden vuoden aikana neljä viikonloppuleiriä. Isoskoulutusleirit tapahtuvat seurakunnan omassa leirikeskuksessa ja alkavat perjantai iltana ja loppuvat sunnuntaina Laukaan kirkossa pidettävään jumalanpalvelukseen tai seurakunnan leirikeskuksessa olevaan kasvunkappeliin. Kasvunkappelin sunnuntai messut ovat kaikille seurakuntalaisille avoimia. Erityisesti toivomme isoskoulutuksessa olevien nuorten huoltajia mukaan messuun. Tämän lisäksi nuorten tulee käydä vapaavalintaisesti kahdessa mesussa joka isoskoulutusvuosi.

Tämän lisäksi isoskoulutuksessa annetaan opetusta neljänä viikonloppu päivänä kahden koulutusvuoden aikana. Ensimmäisenä vuonna isoskoulutus päivä on lauantai ja toisena vuonna se on sunnuntai. Sunnuntaina päivä alkaa jumalanpalvelukseen osallistumisella

Laukaan kirkossa, jonka jälkeen päivä jatkuu seurakuntatalolla koulutuksen merkeissä. Viikonloppuna tapaamiset ovat yleensä kolmen tunnin pituisia.

Nuorteniltoihin voi osallistua milloin haluaa, kunhan pitää huolen siitä että niitä tulee käytyä tarvittava määrä toimintavuotena. Nuortenilloissa on mahdollisuus päästä tapaamaan myös toisten vuosikurssien isosia ja muita seurakuntanuoria. Viimeisenä koulutusvuonna isokoulutukseen kuuluu järjestää yksi vastuunuortenilta. Isokoulutuksessa olevat nuoret, vastaavat pareittain, nuortenillan ohjelmasta ja hartaudesta.

Isokoulutukseen halutaan haastaa mukaan myös nuorten vanhemmat. Heidät kutsutaan ensimmäisenä isokoulutusvuotena leirille kasvunkappeliin hartauteen. Vanhempia kannustetaan tukemaan isokoulutuksessa olevia nuoriaan, erilaisten tervehdysten saattelemana, Vanhemmille lähetetään kutsu tulla vierailemaan viimeisellä isokoulutusleirillä, jossa heille kerrotaan myös tulevasta isosten tehtävään siunaamistilaisuudesta.

7.3 Isokoulutuksen toteutus ja arviointi

Isokoulutus toteutetaan Laukaassa kaksivuotisena. Koulutus koostuu leireistä, isokoulutuspäivistä, nuortenilloista, jumalanpalvelukseen osallistumisesta sekä erilaisista tempauksista ja tapahtumista. Koulutukseen kuuluu neljä isokoulutuspäivää lauantaina tai sunnuntaina. Leirejä pidetään keväällä sekä syksyllä kumpanakin isokoulutusvuonna. Nuorteniltoihin osallistutaan omien mahdollisuuksien mukaan, mutta kuitenkin niin, että niissä tulee käytyä ainakin neljä kertaa joka toimintavuosi. Erilaisiin musiikki tapahtumiin on mahdollisuus lähteä mukaan, kuten esimerkiksi Maata Näkyvissä -tapahtumaan tai Vappu -gospeliin.

Isokoulutuksessa olevat isokset osallistuvat myös yhteistyössä diakoniatyön kanssa järjestettävän yhteisvastuukeräykseen tai mahdollisesti muuhunkin toimintaan suunnitelman mukaan. Lähetystyön kanssa on tarkoitus tehdä erilaisia tempauksia, johon isokoulutuksessa olevat osallistuvat. Vappumyyjäiset ovat perinteinen Laukaan seurakunnan lähetystyön tapahtuma, johon isokoulutuksessa olevat nuoret voivat osallistua vapaaehtoisina työntekijöinä.

Isoskoulutussuunnitelmaa tulisi arvioida joka vuosi. Isoskoulutuksen lopettavilta nuorilta tulisi kysyä isoskoulutuksen hyvät ja huonot puolet sekä mahdolliset kehittämisen paikat. Isoskoulutuksen arviointiin tulisi tehdä kyselylomake, jolla edellä mainittuja asioita voidaan tutkia ja arvioida. Lisäksi isoskoulutusta toteuttavien työntekijöiden olisi hyvä arvioida vuosittain isoskoulutussuunnitelman toimivuutta.

7.4 Isoskoulutuksessa käytettävä materiaali

Isoskoulutuspassi on otettu käyttöön Laukaan seurakunnassa syksyllä 2012. Siihen isokset saavat leimoja musiikkitapahtumaan osallistumisesta, ensiapukoulutuksesta, rippikoulun starttikirkkoon osallistumisesta. Mahdollista on osallistua kirkon nuorisopäiville tai isosseikkailuun. Isoskoulutusta suunniteltaessa pohdittiin myös sketsikouluttajan palkkaamista, johonkin koulutuspäivään tai leirille. Passiin tulee merkinnät myös isoskoulutuspäiviin osallistumisesta ja leireistä. Passin on tarkoitus helpottaa nuoren itsensä seuraamista ja oman isoskoulutuksen etenemistä. Siitä hän näkee suoraan, mitä kaikkea hän on tehnyt isoskoulutuksessa ja mitä vielä hänellä on edessä.

Laukaan seurakunta käyttää rippikouluissa Ihan Sama -kirjasarjaa. Tähän kirjasarjaan tuli keväällä 2012 isoselle oma kirjanen. Tätä kirjasta aletaan käyttää pohjana Laukaan seurakunnan isoskoulutuksessa. Kirjaa on tarkoitus jakaa toisen vuoden isoskoulutuksessa oleville isosille. Suunnittelupäivässä tätä perusteltiin sillä, että kirjakustannukset olisivat pienemmät koska isoskoulutuksesta putoaa pois nuoria ensimmäisen koulutusvuoden jälkeen. Suosittelisin seurakunnan harkitsemaan tätä päätöstä ja hankkimaan kyseiset kirjat kaikille isoskoulutuksen aloittaville nuorille. Kyseessä on kuitenkin vain muutaman sadan euron kustannuksesta. Isoskoulutussuunnitelmassa on kuva tästä isosen-kirjasta sekä isoskoulutuspassista.

Mukaan halutaan haastaa myös nuorten vanhemmat. Heidät kutsutaan ensimmäisenä isoskoulutusvuotena leirille kasvunkappeliin hartauteen. Vanhempia kannustetaan tukemaan isoskoulutuksessa olevia nuoriaan, erilaisten tervehdysten saattelemana, Van-

hemmille lähetetään kutsu tulla vierailemaan viimeisellä isoskoulutusleirillä, jossa heille kerrotaan myös tulevasta isosten tehtävään siunaamistilaisuudesta.

Liitteissä lopussa on isoskouluttajan muistilista. Siinä on kirjattu tiiviisti ylös mitä Laukaan seurakunnassa isoskoulutuksesta vastaavan nuorisotyönohjaajan on muistettava vuodenaikana hoitaa. Tehtäviä on niin monia, että niiden jäsentäminen ja oikeaan aikaan tekeminen on haastavaa. Tämän muistilistan on tarkoitus helpottaa isoskoulutuksesta vastaavaa työntekijää jäsentämään omaa työtään.

8 LOPPUPUOHDINTA

Opinnäytetyön tekeminen on ollut kiinnostava prosessi. Isokoulutus on vetovoimainen toimintamuoto seurakunnan nuorisotyössä. Toisaalta se on myös selkeä kokonaisuus seurakunnan nuorisotyön kentässä. Opinnäytetyö on antanut kipinää kehittää seurakunnan isokoulutusta. Itse koen henkilökohtaisesti, että seurakunnan isokoulutuksen tulisi olla luonnollinen osa seurakunnan nuorisotyötä. Viikonloppuina tapahtuvista koulutuspäivistä voisi päästä eroon sillä, että ne liitettäisiin olennaiseksi osaksi nuorteniltoja omissa piireissä.

Itse opin opinnäytetyöprosessin aikana paljon isokoulutuksen historiasta ja kuin pitkät perinteet isokoulutuksella ja isosilla on Suomen seurakunnissa. Lisäksi opinnäytetyön prosessi on auttanut paneutumaan isokoulutuksen tavoitteisiin ja sen varsinaiseen tehtävään Laukaan seurakunnassa. Vaikka prosessi on varsinaisesti alkanut vuonna 2012 ja valmistuu 2013 keväällä, niin prosessi jatkuu silti. Isokoulutussuunnitelma otetaan käyttöön ja taas nuorisotyöntiimissä tapahtuneen työntekijämuutoksen takia suunnitelmaa tullaan tarkastamaan ja muokkaamaan mahdollisesti uudelleen. Tämä mielestäni on myös hyvä asia. Isokoulutuksen tulisikin elää ja muuttua tarpeen mukaan.

Suunnitelman tekeminen on herättänyt kiinnostusta, seurakunnan työntekijöiden ja muiden toimijoiden keskuudessa, isokoulutusta kohtaan. Tämä on tullut tavoitteeksi opinnäytetyöprosessin aikana. Isokoulutusta tarvitaan toteuttamaan suuri joukko muitakin seurakunnan työntekijöitä ja toimijoita. Toivonkin uuden isokoulutussuunnitelman houkuttavan muitakin tulemaan kouluttamaan tulevia isosia ja sitä kautta saamaan kontakteja oman alueensa nuoriin.

Jos tekisin tämän opinnäytetyön uudestaan, tekisin asioita varmaankin toisin. Kartoittaisin laajemmin muiden seurakuntien käyttämiä isokoulutussuunnitelmia. Mieltäisin tarkemmin opinnäytetyön aikataulutuksen ja tekisin kyselylomakkeen isokoulutuksessa oleville isosille ja isokoulutusta antaville työntekijöille. Tämä onkin tulevaisuuden jatkokehittämisen paikka, räätälöidä isokoulutukseen palautekyselyn tekeminen.

Opinnäytetyötä tehdessäni on ollut hienoa huomata oman ammatillisen kasvun kehittyminen tiedon ja taidon karttuessa. Isokoulutuksen suunnittelussa on päässyt sisälle tavoitteiden asetteluun ja toiminnan järjestämisen tärkeisiin kysymyksiin. Uuden tiedon liittäminen vanhaan ja eteenkin kaiken tiedon liittäminen käytäntöön. Isokoulutuksen ensimmäinen kirjallinen suunnitelma on merkki isokoulutuksen arvostamisesta ja siihen tulevaisuudessa panostamisesta.

LÄHTEET

- Harjunpää, Mikko & Paananen, Terhi & Parviainen, Jorma & Saarainen, Pekka. 1994. Elämän siiville: Isoskouluttajan käsikirja. Helsinki
- Jumala on. Elämän on nyt. Rakkaus liikuttaa. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lapsi- ja nuorisotyön missio, visio, strategia 2010. Helsinki: kirkkohallituksen julkaisuja 2 004:3
- http://www.evl-slk.fi/files/39/lapsi_ja_nuorisotyon_strategia04.pdf
- Kirkkohallitus 2001. Elämä-usko-rukous. Rippikoulusuunnitelma 2001. Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2001:10. Porvoo: Kirkkohallitus.
- Kirkon tilastot. Viitattu 20.3.2013. www.sakasti.evl.fi/tilastot/toiminta/lapsi
- Kuusi, Riitta. 2006. Erillään yhdessä. Teoksessa Kuusi, R & Porkka, J. (toim.). Yhtä paljon kaikille ei ole yhtä paljon kaikille. Kirkkohallituksen julkaisuja 2006:2. Helsinki. 7-10.
- Niemelä, Kati. 2007. Rippikoulusta aikuisuuteen. Pitkittäistutkimus rippikoulun merkityksestä ja vaikuttavuudesta. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 99. Tampere: kirkontutkimuskeskus. 117-126.
- Nurmi, Nina & Saarinen, Tiina. 2003. Isoskoulutus. Opinnäytetyö osana Kirkkohallituksen tutkimusta Suomen evankelisluterilaisen seurakuntien isostoimintaa. Järvenpää 2003, 80 s.
- Paananen, Terhi 2005. Nuorteniltojen puolesta. Teoksessa Paananen, Terhi ja Tuominen Hans (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja.
- Porkka, Jouko. 2009. Rippikoulusta seurakunnan vapaaehtoistyöhön – Iseksi haluamisen motiivit ja odotukset. Teoksessa T. Innanen & K. Niemelä (toim.). Rippikouluntodellisuus. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus 311-328.

- Porkka, Jouko. 2008. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kasvatustyö. Teoksessa Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Jouko Porkka (toim.) Helsinki: Lasten Keskus/ LK-kirjat, 153-221.
- Porkka, Jouko 2005. Isostoiminnan rikkaus-leirityön tarpeista nuorisokulttuuriksi. Teoksessa Paananen, Terhi ja Tuominen, Hans (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja. 82-108.
- Porkka, Jouko. 2004. On kunnia olla isonen. Isostoiminnan asema Suomen kirkon seurakunnissa. Rippikouluopas 3. Helsinki: Kirkkohallitus
- Pruukki, Heli & Pruukki, Lasse & Hakola, Raimo. 2007. Raamis, Löytöretki. LK kirjat/ Lasten Keskus. Helsinki.
- Pruuki, Lasse. 2010. Rippikoulun pikkujättiläinen. L-K kirjat/ Lastenkeskus oy, Helsinki.
- Ukkonen, Anneli. 2012. Osallistuminen ja oppiminen kirkon isoskoulutuksen käytännönyhteistyössä nuorisotyönohjaajien kertomuksissa. Kasvatustieteen pro gradu-työ. Jyväskylän yliopisto 2012. 72 s Julkaisematon.
<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/37441/URN:NBN:fi:jyu-201202231292.pdf?sequence=1>
- Vilka, Hanna & Airaksinen, Tiina. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä.

ISOSKOULUTUSSUUNNITELMA

Laukaan Seurakunta

Tekijä:

Sari Höylä

ISOSKOULUTUSSUUNNITELMA

Laukaan seurakunnan isoskouluttajille

ISOSKOULUTUS

Isoskoulutuksen tulisi lähteä siitä ajatuksesta, että isoskoulutuksessa olevat nuoret toimisivat siltoina, jotka auttavat rippikoululaisia löytämään paikkansa seurakunnan keskeltä. Isosten ei pitäisi olla tutustujina seurakunnan toimintaan vaan heidän tulisi olla luonteva osa toiminnan toteuttajina. Tämä asettaa monia haasteita työntekijöille. Yhteistyön rakentaminen eri työalojen kesken on Laukaan seurakunnassa aluillaan. Sen laajentaminen ja syventäminen tulisi ottaa huomioon suunniteltaessa isoskoulutusta.

Suunniteltaessa isoskoulutusta olisi huomioitava myös ne nuoret, jotka jättävät isoskoulutuksen kesken. Heillä täytyisi olla muitakin vaihtoehtoja kuin jättäytyä samalla kaiken seurakunnallisen nuorisotoiminnan ulkopuolelle. Seurakunnassa tulisi olla riittävästi toimintamahdollisuuksia niille nuorille, jotka haluaisivat olla mukana seurakunnan nuorten elämässä, mutta joilla ei ole kiinnostusta tai aikaa isosena toimimiseen. Olisi ymmärrettävä, että kaikki seurakunnasta ja kristillisyydestä innostuneet nuoret eivät välitä ryhtyä isosiksi.

Ryhmän ohjaaminen ja tiimityötaidot

Isosten tehtävänä on usein rippikouluissa johtaa omaa pienryhmää. Laukaan seurakunnassa isosilla on omat pienryhmänsä, joilla he pitävät leiririppikoulussa päivittäin oman raamattutunnin. Näistä raamattutunneista käytetään nimitystä Raamis. Isosen tehtäviin kuuluu myös erilaisten ulkoiluleikkien ja pelien vetäminen. Näitä tehtäviä varten isosen tulisi oppia isoskoulutuksen aikana ryhmädynamiikkaa. Isosen olisi hyvä olla tietoinen ryhmän eri kehitysvaiheista.

Rippikoulun onnistumisen kannalta on tärkeää, että kaikki sitoutuvat sovittuihin sääntöihin. Isosella on halu miellyttää rippikoululaisia ja helposti isonen saattaa eksyä luvattomille teille. Tämä heikentää luottamusta leirin vetäjiin. Tätä isonen ei leiritohinan keskellä tule ehkä ajatelleeksi. On tärkeää koota isos- ja leirin vetäjä porukka kerran päivässä yhteiseen palaveriin, jossa pystytään yhdessä ratkomaan leirioloissa vastaan tulleita ongelmia.

Isosilla on monenlaisia käytännön tehtäviä leireillä. Laukaan seurakunnan isokset pitävät huolta pienryhmänsä kanssa leirin siisteydestä. Hän on leiriläisten tärkeä tukia. Hän voi kuunnella rippikoululaisten huolia ja murheita, mutta ennen muuta saattaa havaintonsa vetäjien tietoon. Isonen ei kuulu seurakunnan työntekijää koskevan vaitiolovelvollisuuden piiriin (Pruukki 2010, 84).

Jumalanpalveluskasvatus ja leirien hartauselämä

Isoskoulutuksessa kasvatetaan nuoria seurakunnan hartaus- ja jumalanpalveluselämään niin, että siitä tulisi luonnollinen osa nuoren elämää. Lisäksi pyritään vahvistamaan nuoren omaa spiritualiteettiä. Laukaassa isoskoulutusviikon-loppuihin kuuluu kirkossa jumalanpalvelukseen osallistuminen. Lisäksi isokset vetävät Raamiksia rippikoululeireillä omille pienryhmillään. Hartaus- ja jumalanpalveluselämän toteuttajina isokset pääsevät itse siihen olennaiseen seurakunnan toimintaan luontevasti mukaan. He saavat hartauselämään nuorta elämänmakua mukaan, joka yleensä puhuttelee muita nuoria syvemmältä.

Isokset osallistuvat Laukaassa leirin hartauselämän toteuttamiseen. Jokainen isoksen vetämä pienryhmä pääsee suunnittelemaan ja toteuttamaan

omalla vuorollaan leirijumalanpalveluksen papin johdolla. Leirijumalanpalveluksen läpikäyminen isoskoulutuksen aikana, antaa rutiinin omaista pohjaa leirillä pidettäville jumalanpalveluksille.

Isosten vetämiin raamattutunteihin tutustutaan isoskoulutuksessa. Rippileirillä on hyvä kuitenkin vielä kerrata ja palauttaa mieliin raamattutuntien sisältö isosille, jotta he voi-

vat vetää sen omalle pienryhmälleen. Raamismateriaali on valmistettu Laukaan seurakunnan rippikoulutyöryhmässä valitseman työryhmän toimesta. Siinä on jokaiselle rippikoulupäivälle oma teemansa, jota rippikoulun vetäjät voivat vapaasti käyttää.

Ensiapukoulutus

Isoskoulutuksessa on hyvä ottaa huomioon isosten ensiaputaidot. Isosilla tulisi olla tiedossa kuinka tulipalon tai tapaturman sattuessa leirillä tulisi toimia. Turvallisuus ja säännöt leirillä ovat ensiarvoisen tärkeitä leirin onnistumisen kannalta. Laukaassa turvallisuusasiakirjaan sekä osallistujakortteihin tutustuttaminen on kannattavaa.

Musiikkikasvatus

Isoskoulutuksessa on hyvä tutustuttaa nuoret gospelmusiikkiin ja hengellisiin lauluihin sekä virsiin. Laukaan mallissa isoskoulutuksessa käytetään laulukirjana nuoren seurakunnan veisuukirjaa. Lisäksi nuorilla on mahdollisuus osallistua Maata näkyvissä tapahtumaan Turussa sekä Vappu gospeliin Kouvolassa. Lisäksi järjestetään Isoskoulutusleireillä erilaista koulutusta virsiin ja gospelmusiikkiin. Laukaassa on mahdollista käyttää nuorisotyön kanttoria opetustehtävissä.

Pelit, leikit, sketsit ja iltaohjelmat

Vapaa-ajan ja iltaohjelmiin isokset sopivat hyvin. Olisi hyvä muistaa, että harva isonen on riittävän kypsä johtamaan kokonaisen rippileirin toiminnallisia tilanteita. Isokset ovat oman pienryhmänsä johtajia, eivät koko leirin.

Isoskoulutuksessa on kattavasti käyty läpi erilaisia leikkejä, pelejä ja sketsejä. Iltaohjelmien sisältöä on hyvä harjoitella jo isoskoulutusleireillä. Isosille tulisikin jäädä isoskoulutuksen aikana paljon erilaista materiaalia käytettäväksi tuleville leireille.

Pelejä ja leikkejä voi löytää erilaisista kirjoista ja nettilähteistä. Isoskoulutuksessa käytetään seurakunnan omaa isosopasta, jossa peleihin, leikkeihin, sketseihin ja iltaohjelmiin on paneuduttu tarkemmin.

Isoskoulutuspassi ja isosen kirja

Isoskoulutuspassi on otettu käyttöön Laukaan seurakunnassa syksyllä 2012. Siihen isokset saavat leimoja musiikkitapahtumaan osallistumisesta, ensiapukoulutuksesta, rippikoulun starttikirkkoon osallistumisesta. Mahdollista on osallistua kirkon nuorisopäiville tai isosseikkailuun. Isoskoulutusta suunniteltaessa pohdittiin myös sketsikouluttajan palkkaamista, johonkin koulutuspäivään tai leirille. Passiin tulee merkinnät myös isoskoulutuspäiviin osallistumisesta ja leireistä. Passin on tarkoitus helpottaa nuoren itsensä seuraamista ja oman isoskoulutuksen etenemistä. Siitä hän näkee suoraan, mitä kaikkea hän on tehnyt isoskoulutuksessa ja mitä vielä hänellä on edessä.

Laukaan seurakunta käyttää rippikouluissa Ihan Sama -kirjasarjaa. Tähän kirjasarjaan tuli keväällä 2012 isoselle oma kirjanen. Tätä kirjasta aletaan käyttää pohjana Laukaan seurakunnan isoskoulutuksessa. Isoskirjan saavat itselleen toisen vuoden isokset.

ISOSKOULUTUS LAUKAASSA

Isoskoulutus toteutetaan Laukaassa kaksivuotisena. Koulutus koostuu leireistä, isoskoulutuspäivistä, nuortenilloista, jumalanpalvelukseen osallistumisesta sekä erilaisista tempauksista ja tapahtumista. Koulutukseen kuuluu neljä isoskoulutuspäivää lauantaina tai sunnuntaina. Leirejä pidetään keväällä sekä syksyllä kumpanakin isoskoulutusvuonna. Nuorteniltoihin osallistutaan omien mahdollisuuksien mukaan, mutta kuitenkin niin, että niissä tulee käytyä ainakin neljä kertaa joka toimintavuosi. Erilaisiin musiikki tapahtumiin on mahdollisuus lähteä mukaan mm. Maata Näkyvissä tai Vappugospeliin.

Isoskoulutusviikonloppuna ensimmäisen vuoden isokset tulevat lauantaina noin kolmen tunnin tapaamiseen. Sunnuntaina toisen vuoden isokset osallistuvat jumalanpalvelukseen Laukaan kirkossa, jonka jälkeen päivä jatkuu seurakuntatalolla koulutuksen merkeissä.

Isoskoulutusleirit tapahtuvat seurakunnan omassa leirikeskuksessa ja alkavat perjantai iltana. Leiriviikonlopusta lähdetään sunnuntaina yhteiskuljetuksella Laukaan kirkkoon messuun tai järjestetään omassa leirikeskuksen kasvunkappelissa hartaus, joka on avoinna kaikille seurakuntalaisille. Lisäksi nuoret saavat käydä kahdessa messussa, oman valintansa mukaan.

Nuortenilloissa on mahdollisuus päästä tapaamaan myös toisten vuosikurssien isosia ja muita seurakuntanuoria. Viimeisenä koulutusvuonna isoskoulutukseen kuuluu järjestää yksi vastuu nuortenilta. Isoskoulutuksessa olevat nuoret, vastaavat pareittain, nuortenillan ohjelmasta ja hartaudesta.

Isokoulutuksessa olevat isokset osallistuvat myös yhteistyössä diakoniatyön kanssa järjestettävään yhteisvastuukeräykseen tai mahdollisesti muuhunkin toimintaan suunnitelman mukaan. Lähetystyön kanssa on tarkoitus tehdä erilaisia tempauksia johon isokoulutuksessa olevat osallistuvat.

Mukaan halutaan haastaa myös nuorten vanhemmat. Heidät kutsutaan ensimmäisenä isokoulutusvuotena leirille kasvunkappeliin hartauteen. Vanhempia kannustetaan tullaan isokoulutuslaisia erilaisten tervehdysten saattelemana, tuossa vanhempaintapaamisessa. Heidät tullaan kutsumaan myös viimeisen isokoulutusvuoden viimeiselle leirille.

ISOSKOULUTUKSEN ENSIMMÄINEN SYKSY

Syyskuu

Isoskoulutus alkaa syyskuussa lauantaina koulutuspäivällä. Päivässä on tarkoitus tutustuttaa koulutuksen aloittaneita toisiinsa. Päivään kuuluu siis tutustumisleikkejä. Heille jaetaan isospassit ja kerrotaan kuinka siihen tulee hakea tarvittavat merkinnät. Päivän kantava teema on seurakunta ja yhteys. Miksi rippikoulua käydään ja miksi tarvitaan isosia. Näihin kysymyksiin saadaan vastaukset isoskoulutuspäivässä. Isosille jaetaan tuolloin myös osallistujakortit, jotka tulee täytettynä tuoda tulevalle iskoleirille. Osallistujakortti kattaa kaikki tulevat isoskoulutusleirit sekä isoskoulutuspäivät kuluvana isoskoulutusvuotena. Tämä poistaa työntekijöiltä suuren määrän paperitöitä.

Lokakuu

Ensimmäisen vuoden isoskoulutusleiri on lokakuussa. Leirin teemana on Raamattu. Leirillä jatketaan isoskoulutusvuoden ryhmäyttämistä. Leirillä tehdään hartausharjoituksia 2-3 hengen ryhmissä. Tällä leirillä jaetaan isoset pieniin ryhmiin, jossa he saavat suunnitella ja toteuttaa eri hartauksia isoskoulutuksen aikana. Heille opetetaan kuinka hartaus pidetään ja kerrotaan teoriaa. Leirillä aloitetaan heti Raamiksiin tutustuminen. Ensimmäisen Raamoksen aihe on Minä.

Alkuun on syytä palautella mieleen niitä itse leirillä kokemiaan isosen vetämiä Raamatutunteja. Mitä hyvää ja mitä huonoa niissä oli. Millainen pienryhmän vetäjä on hyvä. Nuorten vanhemmat pääsevät vierailemaan leirillä. Heille on lähetetty kutsut etukäteen.

Marraskuu

Tässä isoskoulutuspäivässä teemana on lähetys. Seurakunnan lähetys sihteeri tulee kertomaan lähetystyöstä syvennetysti. Tarkoitus on saada isoskoulutuksessa mukana olevat nuoret kiinnostumaan lähetystyöstä joka tapahtuu omassa seurakunnassa. Suomen Lähetysseuran esittely. Samalla suunnitellaan seurakunnassa toteutettava käytännössä tehtävää lähetystyötä. Lähetystempaus toteutetaan syysmyyjäisinä tai tapulikirkkokahvituksena. Isosilla on myös mahdollisuus osallistua kauneimpien joululaulujen vapaaehtoiseen. He ovat olleet jakamassa lauluvihkosia kirkoissa.

Marraskuussa on mahdollisuus osallistua pohjoismaiden suurimmille gospelmusiikin festareille Turkuun. Maata näkyvissä festarit kokoavat vuosittain n 11 tuhatta nuorta eri puolilta Suomea Turku halliin. Tapahtuman järjestää SLEY ja Turun ev.lut. seurakunnat. Festareilla esiintyy suomalaisia ja ulkomaisia huippumuusikoita. Viikonlopun aikana on mahdollisuus osallistua myös erilaisiin keskusteluihin ja sielunhoitoon. Alusta asti evankeliumi on ollut tapahtumaa eteenpäin vievä voima.

Joulukuu

Laukaassa on järjestetty jo useampana vuotena peräkkäin nuorten kauneimmat joululaulutapahtuma. Sitä ovat olleet isoskoulutuksessa olevat nuoret suunnittelemassa ja toteuttamassa. Tapahtuma on puhtaimmillaan nuorilta nuorille oleva tapahtuma. Isosten bändi säestää ja illan ovat juontaneet nuoret itse. Tapahtumasta on vastuussa nuorisotyön kanttori. Hän kokoaa ja harjoittelee nuorten kanssa illan ohjelman. Tapahtumaan on kutsuttu kaikki rippikoululaiset.

ISOSKOULUTUKSEN ENSIMMÄINEN KEVÄT

Tammikuu

Uusi vuosi alkaa koulutuspäivällä tammikuussa. Silloin aiheena on musiikki. Päivässä esitellään kattavasti kristillinen musiikki gospelista aina heviin ja urkumusiikkiin. Seurakunnan nuorisotyönkanttori ja nuorisotyöntekijä vastaavat asian käsittelystä. Lisäksi päivässä käydään Raamis- Luomakunta läpi. Isoiset pääsevät itse pitämään juoksevan hartauslistan mukaan loppuhartauden.

Lisäksi tammikuussa on yleensä rippikoulukonsertti, johon isokoululaiset osallistuvat. Paikkana on jokin Laukaan koulun juhlasali ja esiintyjät vaihtelevat vuosittain. Vuonna 2013 tammikuussa esiintyjinä oli Idän Ihmeet. Helmikuussa ei ole kokoontumisia.

Maaliskuu

Isoskoulutuksen toinen leiri käsittelee ryhmädynamiikkaa ja ryhmäyttämistä. Leirillä käsitellään kuinka hyvä ryhmähenki syntyy ja miten tuntemattomat leiriläiset saadaan leireillä ryhmäytymään. Pureudutaan eri rooleihin ryhmässä ja kuinka suuri vaikutus isosella on ryhmähengen luomisessa.

Leirillä käydään kattavasti läpi leikkejä ja pelejä. Lisäksi mietitään hyvien ja huonojen leikkien sekä pelien eroavaisuuksia. Mikä on hyvä tai huono leikki tahi peli. Tähän lisätään raamisopetusta ja Perhe-raamoksen läpi käyminen. Lisäksi listanmukaiset isosten pitämät hartaudet kuuluvat maaliskuun leirille ensimmäisenä isoskoulutusvuotena.

Huhtikuu ja Toukokuu

Huhtikuun koulutuspäivän teema on Usko. Siinä pureudutaan uskonelämän hoitamiseen. Usko on jotain mitä me emme voi itsessämme saada aikaan tai toinen toisessamme. Me tarvitsemme siihen jotakin. Lisäksi pureudutaan

vapaatahtoon. Raamismateriaalista käsittelyvuorossa on Jeesuksen kuolema ja ylösnousemus. Lisäksi tällä leirillä laulettaisiin Nuoren seurakunnan veisuja oikein urakalla. Opeteltaisiin myös niitä lauluja jotka eivät punaisesta kirjasta ole niin tuttuja.

Lisäksi huhti- ja toukokuun vaihteessa on mahdollisuus osallistua vappugospeliin sekä nuorisopäiville. Ensimmäisen vuoden isokset osallistuvat myös viimeisen vuoden isostensiunaamiseen kirkossa.

Isosille kuuluu järjestää Kymppisynttärit, johon on kutsuttu kaikki seurakunnassa 10-vuotta täyttäneet tai täyttävät lapset. Isokset suunnittelevat ja toteuttavat päivän ohjelman.

ISOSKOULUTUKSEN TOINEN SYKSY

Syyskuu

Isoskoulutuksen toinen vuosi alkaa syyskuussa isoskoulutuspäivällä. Tämä isoskoulutuspäivän aihe on Rukous. Päivässä käydään leirin hartauselämään liittyviä asioita. Lisäksi isosille opetetaan mitä kaikkea isosen hartaus leirillä voi olla. Lisäksi pureudutaan isosen omaan hengelliseen elämään yleisesti. Viimeistään nyt jaetaan Ihan Sama isosen kirjat. Isosille jaetaan uudet osallistajakortit toista isoskoulutusvuotta varten, jotka toimitetaan täytettynä seuraavalle leirille. Raamatun opetusta jatketaan ja käydään läpi Raamiksista, Rukous.

Lokakuu

Toisen vuoden lokakuussa on kolmas isoskoulutuspäivä. Päivän aiheena on diakonia. Kaikkien seurakunnan diakonien olisi oltava paikalla. Tällöin ideoidaan ja suunnitellaan käytännön diakoniatyön tempaus, joka toteutetaan seurakuntapiireittäin. Jokaisen piirin isokset pääsevät osallistumaan oman alueensa diakoniatyöhön. Lisäksi päivässä on hartauslistan mukainen nuorten pitämä hartaus.

Marraskuu

Isoskoulutusleiri toisen vuoden syksyllä käsittelee Arvoja ja valintoja. Leirillä annetaan isosille jumalanpalvelus opetusta. Sunnuntaina järjestetään leirikeskuksen omassa Kasvunkappelissa päiväjumalanpalvelus, jossa säestää oma kanttori. Raamiksista läpi käydään Ehtoollinen. Tähän liitetään isosten oma ehtoollinen Kasvunkappelissa. Marraskuussa on mahdollisuus lähteä Maata Näkyvissä -festareille.

Joulukuu

Toisen vuoden isokset osallistuvat nuorten kauneimpiin joululauluihin. Lisäksi muistutetaan isokoulutuslaisille, että messuun osallistuessaan ilmoittautuisivat sakastissa papille viimeistään klo: 9.30, jolloin he tarvittaessa pääsisivät osallistumaan viikkomessun toteutukseen. Lisäksi joulukuussa toteutetaan seurakuntapiirien omia diakoniatyön tempauksia. Isosten on mahdollista hakea tulevan kesän rippileireille isosiksi.

ISOSKOULUTUKSEN TOINEN KEVÄT

Tammikuu

Isoskoulutuksen viimeinen kevät käynnistyy koulutuspäivä lauantailta. Alkuun on isosten pitämä hartaus, listan mukaan. Raamattuopetuksen jälkeen käydään Raamiksista läpi Tulevaisuus. Lisäksi päivän teema on sketsit ja iltaohjelmat. Tammikuussa isokset osallistuvat yhteisvastuukeräyksiin ja rippikoulukonserttiin. Helmikuussa ei ole yhteistä toimintaa. Nuorilla on mahdollisuus osallistua Laukaan kirkossa pidettäviin messuihin aina sunnuntaisin.

Maaliskuu

Isoskoulutuspäivä on lauantai maaliskuussa. Koulutuspäivässä käsitellään isosen sitoutumista seurakunnan toimintaan ja mietitään millainen isonen minusta tulee. Lisäksi käydään isosen tehtäviä konfirmaatiossa läpi. Siihen lisäksi isosten pitämä hartaus.

Huhtikuu

Viimeinen isoskoulutusleiri on huhtikuussa. Leirin teemana on Isosen tehtävät leirillä ja leirin turvallisuus. Lisäksi käsitellään vaikeita tilanteita leirillä sekä rakastumista leiriolosuhteissa. Ensiapukoulutus kuuluu tähän leiriin. Vanhemmat kutsutaan leirin lopuksi pidettävään messuun kasvun kappeliin. Samalla vanhemmat saavat kutsun isosten siunaamis tilaisuuteen toukokuulle.

Toukokuu

Toukokuussa on mahdollisuus osallistua Vappu gospelsiin Kouvolassa ja isokset siunataan tehtäväänsä juhlallisin menoin. Lisäksi vielä on mahdollisuus pitää vastuu nuortenilta kaverin kanssa. Tämän jälkeen isosten tulisi olla valmiita seurakunnan palvelutehtäviinsä.

ISOSKOULUTTAJAN MUISTILISTA

Syyskuu

Isoskoulutuspäivä 1.v isosille lauantaina klo:12.00-15.00

- Mihin isosia tarvitaan, miksi meillä on rippikoulu
- Isospassit, osallistajakortit
- Tutustumista isosporukassa

Isoskoulutuspäivä 2.v isosille sunnuntaina klo:9.30-15.00

- Rukous
- Osallistutaan messuun
- Ihan Sama Isosten-kirjat
- Leirien hartauselämä, mitä isosen hartaus voi olla
- Isosen oma hengellinen elämä
- Raamis- Rukous

Lokakuu

Leiri 1. viikonloppuna Papinniemessä

- Raamattu
- Leikki ryhmäytystä
- Hartausvuorojen jako ja kirjaaminen listaan
- Minä-Raamis ja Raamattu opetusta
- Vanhempien kutsuminen leirille ennen sunnuntain messua

Isoskoulutuspäivä 2.v isosille sunnuntaina klo:9.30-15.00

- Diakonia, kaikki diakonit paikalla
- Ideoidaan ja suunnitellaan käytännön diakonia työhön osallistumista seurakuntapiireittäin
- Isosten hartaus

Marraskuu

Leiri 3. viikonloppuna Papinniemessä

- Arvot ja valinnat
- Jumalanpalvelus opetusta
- Raamattuopetuksessa Ehtoollis Raamis
- Päiväjumalanpalvelus Kasvunkappelissa

Maata Näkyvissä -festarit Turussa

Joulukuu

Nuorten kauneimmat joululaulut

Käytännön diakoniatyön tempauksia piireittäin lisäksi 2 nuorteniltaa ja 2 messua

Tammikuu

Isoskoulutuspäivä 1.v isosille sunnuntaina

- Musiikkikoulutusta (kanttori ja ntt)
- Raamattuopetuksessa Raamis -Luomakunta
- Isosten hartaus

Rippikoulukonsertti

Isoskoulutuspäivä 2.v isosille lauantai klo:12.00-15.00

- Sketsit ja Iltaohjelmat
- Raamattuopetuksessa Raamis -Tulevaisuus
- Isosten hartaus

Maaliskuu

Isoskoulutuspäivä 2.v isosille lauantai

- Sitoutuminen seurakuntaan
- Isonen konfirmaatiossa
- Millainen isonen minusta tulee
- Isosten hartaus

Leiri 2. viikonloppuna Papinniemessä

- Ryhmädynamiikka ja ryhmäytyminen
- Pelit ja leikit
- Raamattuopetuksessa Raamis -Perhe
- Isosten hartaus

Huhtikuu

Isoskoulutuspäivä 1.v isosille lauantaina

- Usko, oma spiritualiteetti
- Nuoren seurakunnan veisukirjan laulut
- Raamattuopetuksessa Raamis -Jeesuksen kuolema ja ylösnousemus
- Isosten hartaus

Leiri 4. viikonloppuna Papinniemessä

- Isosen tehtävät leirillä ja leirin turvallisuus
- Ensiapuharjoituksia
- Rakastuminen leirillä
- Vanhemmat kutsutaan Kasvunkappeliin päiväjumalanpalvelukseen
- Isosten hartaudet listan mukaan

Muuta toimintaa: Vappugospel Kouvolassa, Nuorisopäivät , 10-syntärit

Nuorten iltoja 2 ja messuja 2, keväällä

Toukokuu

Isosten siunaaminen tehtävään; todistukset, paidat